

FAMILIA ȘI FENOMENUL EMIGRĂRII

Pr. Isidor IACOVICI¹

Sumar: Pornind de la premisa că nici una dintre familiile plecate în străinătate nu a ales această cale spre a-l căuta pe Dumnezeu, pentru a se sfinți, ci pentru a câștiga bani, autorul articolului care urmează analizează problematica fenomenului imigrării și a impactului acestui fenomen asupra familiei. Mai întâi, autorul indică faptul că familia este nevoită să emigreze și evidențiază cauzele acestei necesități, dar și pericolele pe care le presupune. O altă realitate dureroasă tratată de pr. I. Iacovici este cea a necorespunderii promisiunii cu realitatea din țara în care se emigrează. În acest context, autorul vorbește despre implicarea Bisericii în fenomenul imigrării, prin trimiterea de preoți care să se îngrijească spiritual de conaționali lor, prin ajutorarea imigranților și prin diferite manifestări cu caracter cultural și spiritual. În continuare, autorul analizează situația familiei în contextul emigrării, precum și consecințele acesteia, printre care este și cel al conviețuirii nesacramentale, împotriva căreia sunt aduse și unele argumente și remedii. În final, se tratează despre emigranți și muncile pe care le prestează în țara-gazdă.

Cuvinte-cheie: familie, emigrare, Biserică, imigranți, conviețuire, muncă, bani, pastorație, soț, soție, copii.

Summary: Assuming that none of the family who went abroad did not choose this way of looking at God, to the saints, but to earn money, which is the author analyzes the phenomenon of immigration issues and the impact of this phenomenon on family. First, the author indicates that the family is forced to emigrate and highlights the reasons for this need, but also dangers involved. Another painful reality treated by Fr. James I. Nonconformity is the promise to reality in the sending country. In this context, the author talks about church involvement in immigration phenomenon by sending priests to spiritual care of their countrymen by helping immigrants and different cultural and spiritual manifestations. Further, the author analyzes the family in the context of migration and its consequences, among which is that of coexistence sacrament against which they are made some arguments and remedies. Finally, it deals with immigrants and jobs they provide in the host country.

---

¹ Pr. Isidor Iacovici s-a născut la 9 aprilie 1958 la Bacău. A absolvit Institutul Teologic Romano-Catolic „Sfântul Iosif” din Iași în anul 1984 și a fost hirotonit preot la 29 iunie 1984. În prezent urmează cursuri de masterat și doctorat la Institutul Pontifical „Teresianum” din Roma (Italia). Email: giacomo2000ro@libero.it

Keywords: family, immigration ministry, husband, wife, children. Church, immigrants, companionship, work, money.

Introducere

În prezentarea acestei teme voi porni de la premisa că nici una dintre familiile noastre plecate în străinătate nu a ales această cale spre a-l căuta pe Dumnezeu, pentru a se sfinți, trebuie să fim realiști, ci pentru a câștiga bani, cât mai mulți bani, pentru a putea achita datoriile făcute în țară, pentru a construi o casă, pentru a cumpăra o mașină sau, pur și simplu, pentru a deschide o afacere, fie în țară, fie chiar acolo, în străinătate, unde se află. Am fi idealiști să considerăm că, asemenea Fericitului Ieremia, mai pleacă astăzi cineva în străinătate pentru a se sfinți.

Ca atare, în prezentarea temei de față va trebui să pornesc de la această realitate². Va trebui să acceptăm că aceasta este realitatea, să încercăm să o înțelegem, să-i dăm un sens și să vedem la ce concluzii se poate ajunge.

Familia nevoită să emigreze

Astăzi, pentru mulți, a pleca în străinătate nu mai este un lux, ci, cu durere o spunem, este o necesitate. Făcând un simplu „tur” în comunitățile noastre, pe lângă cei care s-au „realizat” deja, ne putem da cu ușurință seama că există o serie de oameni, de familii care trăiesc de pe o zi pe alta. Și sunt foarte mulți! În acest caz, cu riscurile și sacrificiile de rigoare, mulți aleg să emigreze, fie influențați de realizările vecinilor și ale prietenilor, fie condiționați de prețul mare al facturilor de la utilități, dar și de prețul din ce în ce mai mare al „coșului” zilnic³.

A emigra însă nu este echivalent cu a pleca până la București și a te întoarce după două zile. A emigra, pentru o persoană sau pentru o familie, comportă o serie întregă de necunoscute.

Mai întâi, comportă lăsarea propriei case, a localității natale, a țării, a familiei lărgite, a prietenilor, a tot ceea ce a însemnat existența până în acel moment și îmbrățișarea unei noi realități: o nouă țară, o nouă localitate, noi prieteni, noi relații⁴.

² În prezentarea acestei teme mă voi folosi în mod special de realitatea pe care o întâlnesc ca păstor al comunității românilor catolici din Roma și pe care, în mod frecvent, o dezbatem în cadrul întâlnirilor din cadrul Oficiului pentru Migranți din cadrul Vicariatului de Roma.

³ La nivelul anului 2011, potrivit prognozelor prezentate de Institutul de Statistică, fiecare dintre cei aproximativ 23 milioane de români avea o datorie medie de circa 4.500 euro.

⁴ Mai multe dintre efectele concrete ale emigrării pot fi furnizate, mai ales, de Caritas Roma, care prestează diverse servicii pentru a veni în întâmpinarea necesităților de primă urgență ale celor care emigrează.

În al doilea rând, vorbim despre schimbarea culturii, a obiceiurilor și, de ce nu, a modului de a înțelege civilizația. Dacă acasă „merge și așa”, în noua realitate „nu mai merge”. De aici intervin dificultăți de adaptare.

În al treilea rând, vorbim despre schimbarea locului de muncă. Oameni obișnuiți în țară să lucreze într-un anumit domeniu, ajunși în străinătate, lucrează în cu totul alt domeniu, ceea ce, din nou, creează dificultăți de adaptare.

Nu în ultimul rând, vorbim și despre factorul financiar. Mirajul banului schimbă sau are puterea de a schimba chiar și cea mai „virtuoasă” persoană. Din acest motiv apar nenumărate probleme, unele total neprevăzute, iar altele oarecum previzibile: din acest motiv se destramă familii, se construiesc relații adulterine sau se ajunge la uniuni libere.

Emigrarea, de la promisiune la realitate

În drumul lor spre „țara făgăduită”, persoanele sau familiile care aleg să emigreze trec printr-o serie de surprize care le influențează viața. Sau cum spunem noi: „prețul de acasă nu se potrivește întotdeauna cu cel din târg”. Sunt persoane sau familii cărora li se promite mult, dar, odată ajunse în străinătate, mai mult decât beneficiari ai promisiunilor, devin victime ale altor persoane: de la primul salariu pe care de multe ori trebuie să-l dea persoanei care le-a găsit locul de muncă la munca neplătită, la cazarea inumană, la acceptarea cu mari umilințe a unui loc de muncă, la lipsa asistenței sociale și sanitare etc. Toate acestea și multe altele fac persoana sau familia în general vulnerabilă.

Ne sunt cunoscute promisiuni de locuri de muncă bine plătite, cu eforturi minime, cu posibilitatea de a accede imediat pe scara socială, dar, la final, persoanele implicate au ajuns să sfârșească în stradă, în diferite rețele de prostituție⁵.

Pe de altă parte, ideea că pot îngriji un bătrân sau un copil uneori le dă mari speranțe celor care acceptă un astfel de loc de muncă, dar nu de puține ori o astfel de muncă duce persoana la depresie și apoi la diferite forme de nebunie.

Mai nou, țări care reglementează accesul la muncă al românilor, pe lângă faptul că nu mai acceptă noi muncitori, încep să-i concedieze treptat pe cei mai în vârstă, care au deja vechime în câmpul muncii în țările respective, în favoarea tinerilor care vin cu forțe noi. Într-un astfel de context apar

---

⁵ La acest capitol, Organizația Internațională pentru Migrări, prezentă și la Roma, are exemple dintre cele mai terifiante, care îngrozesc nu doar persoanele în cauză, care oricum sunt victime, dar și pe cei abilitați să scoată astfel de persoane din mâinile traficantilor. În același timp, existând mirajul „banului ușor câștigat”, multe dintre tinerele din România, dar și din alte țări din Est, aleg „strada” din proprie inițiativă.

noi probleme legate de achitarea ratelor pentru obiectele cumpărate sau pentru achitarea împrumuturilor din bănci, împrumuturi făcute pentru achiziționarea unei case, a unei mașini sau pentru alte nevoi personale.

Ce face Biserica într-un astfel de context?

Într-un astfel de context, Biserica face și poate să facă multe!

În primul rând, e de lăudat inițiativa episcopilor noștri de a trimite preoți acolo unde se află enoriași români catolici. Sigur, nu e ușor! Astfel de preoți, de multe ori, ca și credincioșii pe care îi urmează, trebuie să renunțe la țară, la prieteni, de ce nu, la bisericile pline de acasă, la credincioșii care la noi îl respectă și îl iubesc pe preot, pentru a merge într-un mediu, nu doar de misiune, ci uneori chiar ostil misiunii sale. Pentru că, „între noi fie vorba”, fie el cât de preot o fi, într-o țară străină, tot străin este!

Spuneam că Biserica face multe pentru emigranți. Și o să enumăr câteva dintre cele pe care le face.

În primul rând, prezența chiar și a unui singur preot duce o părticică din „acasă” acolo unde românii noștri nu sunt acasă. Expresii de genul: „M-am simțit acasă!”, sau „De mult nu am mai gustat cu adevărat o liturghie așa cum am făcut-o astăzi!”, sau „Ne-ați adus casa în străinătate!” etc. nu sunt nicidecum vorbe aruncate în vânt. Românii plecați în străinătate, chiar dacă nu toți, simt dorința de a participa la liturghiile în limba română, de a se spovedi în limba lor și, mai ales, de a auzi un cuvânt de învățătură așa cum l-au auzit încă din copilărie.

În al doilea rând, prin intermediul diferitelor organisme diecezane, cum este Caritasul sau Oficiul pentru emigranți din diecezele în care se află, unii emigranți sunt ajutați să înfrunte dificultatea primelor zile, lipsa unui spațiu de cazare, dar și lipsa hranei și a îmbrăcăminte.

În al treilea rând, același Oficiu pentru emigranți organizează diferite întâlniri culturale, etnologice, folclorice, uneori chiar și academice, evenimente la care sunt cooptați emigranții în măsura în care pot oferi ceva din patrimoniul loc specific.

În mod concret, la Roma, realitatea pe care o cunosc în mod personal, astfel de întâlniri se materializează prin diverse liturghii celebrate și împreună cu alte comunități de altă limbă, prin organizarea Sărbătorii popoarelor, care are două părți; una liturgică și una de divertisment, aceasta având, la rândul ei, trei componente: prezentarea mâncărilor cu specific românesc, a portului popular, ca și a cântecelor populare. La toate aceste momente enoriașii noștri participă nu numai la evenimentul în sine, ci și la pregătirea lui. Vorbim aici și despre formațiile de dansuri *Dor călător* și *Plai mioritic*, care oferă din timpul lor pentru pregătirea și apoi executarea

unor spectacole de adevărată gală și care așază comunitatea română printre comunitățile cu prestigiu din Roma.

Ne vom întreba ce au toate aceste evenimente cu Biserica. Ceea ce le leagă de Biserică este că atât pregătirea, cât și desfășurarea propriu-zisă a acestor întâlniri au loc fie lângă Biserică, fie la inițiativa Bisericii. De altfel, sunt evenimente pe care Oficiul pentru Migranți din cadrul Vicariatului de Roma le premiază de mult timp și nu ar vrea să se debaraseze de ele, pentru că ele constituie punctul central al tuturor evenimentelor de acest profil⁶.

Familia și emigrarea

Este binecunoscut fenomenul nociv al emigrării doar a unui membru din familie; a soțului sau a soției sau a ambilor părinți, iar copiii sunt lăsați la bunici, ori la una dintre rude. În acest sens, a trăi fără soție sau fără soț aproape este până la urmă o chestiune care se poate întâmpla, dar a trăi fără părinți aproape, cel puțin pe termen lung, are ca rezultat creșterea dezastruoasă a aceluși copil.

Regula era aceasta: bărbatul mergea primul, iar după un timp chema și restul familiei. Alteori era soția cea care pleca prima și apoi chema și restul familiei. De multe ori însă, atât unul, cât și celălalt, odată ajunși în așa-numita „țară a tuturor promisiunilor”, nu se mai auzeau, pentru că, între timp, fie cel plecat, fie cel care rămânea se angaja într-o altă relație. Această a fost, dacă putem spune, la început. Uneori mai este și astăzi! Ulterior s-a produs un alt fenomen: au plecat împreună din țară, au găsit de muncă, au început o viață nouă, dar obiceiurile vechi de acasă, mai ales alcoolul și scandalurile de tot felul, i-au condus mai întâi la separare și apoi la divorț.

Și pentru ca tabloul să fie întregit, între timp s-a mai întâmplat și se mai întâmplă un fenomen: sunt foarte mulți tineri care aleg să trăiască astăzi fără să fie căsătoriți religios. Fie că se întâlnesc în străinătate direct, fie că vin și-și iau din țară pe cineva, aleg să trăiască împreună fără a avea binecuvântarea lui Dumnezeu, ceea ce devine și pentru părinți o mare suferință. La acest aspect voi mai reveni pe parcursul acestei prezentări.

Spuneam despre familiile care, deși la început de drum păreau foarte stabile, poate că multe erau parte din elita parohiilor noastre, odată plecate în străinătate încep să se clatine: fie că unul dintre soți a găsit pe altcineva care să-i umple viața, fie că banii le-au orbit capacitatea de a vedea în mod limpede, fie că unul dintre ei nu mai are de lucru sau că nu se mai interesează de copii, toate acestea și multe altele fac într-adevăr ca familiile plecate din țară să treacă prin provocări deosebite.

---

⁶ A se consulta în acest sens articolul „Români care au incendiat Roma!”, publicat pe site-ul Episcopiei Romano-Catolice de Iași, în luna mai 2011.

Mai amintim aici și ruptura culturală, socială și chiar spirituală, care poartă familia pe niște tărâmurii greu de anticipat, ca și greutatea unui membru al ei în a se acomoda noii realități.

„Împreună”, dar nu căsătoriți

O adevărată provocare pentru comunitățile noastre catolice, astăzi, este, fără îndoială, conviețuirea fără celebrarea sacramentului căsătoriei. Fie că încep acest tip de viață acolo, în străinătate, fie pleacă din țară pentru a trăi astfel acolo, oricum ar fi, este o realitate nouă, pe care, deși Occidentul o cunoaște de mult timp, pentru noi rămâne ca o plagă greu de acceptat.

Vă propun ca în continuare să vedem ce îi determină pe tinerii de astăzi să trăiască astfel⁷:

Mai întâi, este lipsa de curaj în a întemeia o familie bazată pe sacramentul căsătoriei. Acești tineri sunt copiii născuți imediat după Revoluția din '89. Odată liberi, părinții, mai ales ei, au considerat că nu mai trebuie să le impună copiilor un anumit mod de a participa la binele familiei. Treptat copiii au devenit micii „tirani” ai casei, în jurul cărora trebuia să se învârtă totul, fără ca ei să participe în vreun fel la acest totul. Cu alte cuvinte, li s-a oferit totul fără a li se pretinde nimic în schimb. În acest fel, acești copii au crescut fără a avea simțul responsabilității și nici curajul de a propune ceva. Dacă așa au crescut, cum vor avea curajul să își asume un proiect atât de grandios și de nobil precum este familia?!⁸ Ca atare, din tot acest proiect rămâne doar ceea ce ține de partea instinctivă din noi, și anume: înclinația naturală spre sexul celălalt, satisfacerea propriilor nevoi sexuale, ca și teama de a sta singuri.

Ceea ce îi mai determină pe tinerii de astăzi să trăiască fără sacramentul căsătoriei mai este și situația social-economică precară. Sunt destule voci care spun: o căsătorie costă, o viață de familie costă și mai mult. În realitate însă, și aici se ascunde incapacitatea de a fi responsabili. Pentru că ar costa mult mai puțin să fii căsătorit și să trăiești viața de căsătorie în toată profunzimea ei, decât să trăiești de pe o zi pe alta cu teama că totul s-ar putea ruina. Și aici explic: e mai simplu ca, odată căsătoriți, tânăra familie să aibă o singură casă, o singură mașină etc., decât ca fiecare să aibă casa lui, mașina lui și, în ultimă instanță, planul lui de rezervă în

⁷ Ceea ce am expus în această parte a conferinței este concluzia la care am ajuns în urma discuțiilor cu cei implicați într-un astfel de model de viață.

⁸ A se vedea V. IORI, *Separazioni e nuove famiglie. L'educazione dei figli*, Raffaello Cortina, Milano 2006, 164-165, care vorbește pentru prima dată despre riscul asumării din partea unor astfel de copii a așa-numitului concept de „socialitate difuză”. Copilul este confuz. Mai ales atunci când este nevoit să interacționeze cu societatea, în mod special cu provocările majore ale ei, căsătoria fiind una dintre aceste provocări.

eventualitatea că relația nu merge bine.

Un alt argument care justifică aparent conviețuirea fără sacramentul căsătoriei este că „oricum toți fac la fel”. Acesta este cel mai des argument auzit din gura a doi tineri care amână la nesfârșit ziua căsătoriei și, de cele mai multe ori, sfârșesc prin a nu o încheia, iar dacă o încheie, după o scurtă perioadă de timp se destramă. La rândul lui, și acest argument ascunde incapacitatea celor doi tineri de a fi responsabili față de ceea ce fac.

Câteva argumente împotriva conviețuirii fără sacramentul căsătoriei

Înainte de toate, prima întrebare pe care și-o pune o pereche de tineri care conviețuiesc astfel este următoarea: „De ce Biserica nu este de acord cu acest tip de conviețuire, deoarece persoana pe care o doresc alături de mine pentru tot restul vieții trebuie să o probez din toate punctele de vedere?” Unei astfel de întrebări îi trebuie răspuns astfel : „Dar tu de ce dorești asta?” Înainte să te întrebi de ce Biserica nu este de acord, întreabă-te tu de ce vrei asta!

De fapt, de ce Biserica nu este de acord?

În primul rând, pentru că un astfel de mod de a trăi viața este o lezare a demnității persoanei. Persoana nu poate fi folosită. A nu te căsători înseamnă a lăsa posibilitatea ca într-o zi fiecare să-și continue drumul așa cum va voi. Ca atare, cei doi se folosesc unul de altul, dar lasă și o portiță spre urmarea la un moment dat a propriului drum, dacă se constată că cei doi „nu se potrivesc”.

În al doilea rând, ceea ce este între cele două persoane nu se cheamă iubire, chiar dacă ele spun că se iubesc. A te folosi de persoana altuia fără a-i garanta fidelitate înseamnă a instrumentaliza persoana. Este orice, dar nu iubire. Se poate chema interes, frică, profit, teamă de singurătate, oportunism etc., dar nu iubire. Iubire sau a iubi înseamnă a voi binele celeilalte persoane, or, căsătoria, în cazul tinerilor chemați la o astfel de viață, este cel mai nobil bine pe care persoanele implicate și-l pot dori.

În al treilea rând, dacă nu sunt oficial soț și soție, dintre cei doi tineri se exclude și capacitatea de a da viață. În consecință, cei doi nu doresc copii tocmai pentru că nu au siguranța că ei vor rămâne împreună pentru tot restul vieții. Ca atare, e mai bine să fie evitați decât să devină apoi un inconvenient în eventualitatea unei despărțiri. De aici se ajunge din nou la instrumentalizarea actului sexual, la evitarea vieții, la instrumentalizarea persoanei de către persoană.

Nu în ultimul rând, vorbim aici despre implicarea anumitor factori externi sau a unor terțe persoane care devin victime colaterale. Printre aceș-

tia, principalele victime sunt părinții, dar și restul familiei. Spun victime, nu vinovați, pentru că tinerii care aleg să trăiască astfel, de obicei, sunt destul de recalcitranți la îndemnurile repetate ale părinților, indiferenți la lacrimile lor și, de cele mai multe ori, indiferenți chiar și la glasul conștiinței.

Remedii

În cazul acestor tineri, disperarea, pe de o parte, sau duritatea, pe de altă parte, în condițiile de astăzi, nu mai funcționează. În același timp, nici indiferența față de ei nu este o soluție.

Va trebui să intre în joc pedagogia pastorală. Tratați cu duritate, vor deveni și mai recalcitranți. Calea prin care se poate ajunge la ei trebuie să fie cea a răbdării, a rugăciunii, a sfatului bun, a înțelegerii situației în care se află și în găsirea împreună a soluțiilor potrivite.

Trebuie ajutați să înțeleagă că situația în care se află nu le este favorabilă, nici din punct de vedere social, nici uman, cu atât mai puțin spiritual.

Va trebui să fiți convinși că, mai ales față de cei care trăiesc astfel în străinătate, se fac eforturi susținute în aducerea lor pe drumul cel bun. Se ajunge la ei prin prieteni, cu ocazia binecuvântării caselor, de ce nu, prin intermediul celebrărilor liturgice etc.

Cei mai mulți nici nu știu că, alegând un astfel de mod de viață, nu pot primi dezlegarea în cadrul sacramentului căsătoriei și se angajează să remedieze situația.

Oricum ar fi, va rămâne ca noi, ca preoți, să individualizăm aceste cazuri, în libertatea credinței, și cu tact pastoral să îi conștientizăm că nu aceasta este calea care îi poartă spre adevărata fericire și, într-o zi, să îi invităm în fața altarului pentru a spune „da”-ul lor de iubire.

Emigranții și munca

În cadrul pastorației românilor catolici emigranți, am insistat și insistăm frecvent pe următorul aspect: „Nu suntem în străinătate doar pentru a munci și a trimite bani în țară, ci, dincolo de aceasta, suntem și pentru că față de acești oameni care ne-au deschis granițele și casele lor ca să le muncim avem o datorie de onoare. Noi trebuie să li-l dăm lor și pe Dumnezeu”.

Mulțumită lui Dumnezeu și înaintașilor noștri în credință, românii noștri au primit din belșug darul credinței. De multe ori însă se întâmplă ca acolo unde ajung să nu găsească o credință la fel de ferventă ca acasă. În acest caz, există riscul de a pierde ceea ce s-a construit de-a lungul timpului. În acest sens, insistăm foarte mult pe datoria de a împărtăși credința, de ce nu, italienilor, și cred că la fel e și în cazul spaniolilor, francezilor etc.,

ceea ce ei, de mult, pe vremuri, prin misionarii italieni, ne-au împărtășit nouă. Atunci a fost rândul lor, astăzi este rândul nostru. Și pentru că preoții se pare că nu erau suficienți, Dumnezeu a rânduit să mergem acolo cu tot cu credincioși. Iar credincioșii noștri, dincolo și de multele lipsuri, de mijloacele lor simple, transmit credința uneori cu mari sacrificii.

Un alt aspect, nu mai puțin important, este legat de munca pe care o desfășoară. Trebuie să fim convinși că nu fac muncă de birou. Cei mai mulți lucrează în condiții foarte dure, fie pe șantier, fie în diverse familii unde îngrijesc bătrâni sau bătrâne foarte dificile, ca și copii cu tot felul de capricii. Nu o dată îi cuprind disperarea, descurajarea și chiar depresia, dar rămân în astfel de condiții din lipsă de altceva.

O inițiativă în acest sens ar putea fi ca în luna august, atunci când revin pentru concediu acasă, să se facă celebrări de bun revenit, să fie salutați la celebrările liturgice, să se spună în mod oficial: „Iată, acest obiect religios este donat de cei care lucrează în Italia, sau în Spania”, după caz. De ce nu, să fie puși în cadrul unor cateheze speciale să împărtășească condițiile în care muncesc, să vorbească despre valoarea lui Dumnezeu în viața lor de emigranți, despre valoarea banului și a muncii pe care o presupune.

A-i implica în viața de credință a parohiei înseamnă a îmbogăți parohia.

Concluzie

Spuneam la început că a emigra nu este un lucru ușor. Presupune atâtea sacrificii și atâtea renunțări, astfel încât, dacă s-ar cunoaște toate acestea din timp, cred că s-ar renunța la idee.

În urma unui astfel de fenomen se destramă familii, se renunță foarte ușor la anumite valori, iar fenomenul în sine nu este deloc de neglijat.

În înțelepciunea ei, mai ales Biserica locală de Iași a ales să trimită preoți care să însoțească credincioșii acolo unde ei au decis să se oprească. Vorbim despre o slujire nu întotdeauna ușoară, dar care, făcută cu suflet, dă roade. Și emigranții vor simți bucuria că nu sunt singuri dacă, acolo unde sunt, se vor ști iubiți și prețuiți de acasă, dacă de acasă le vor veni vești bune și se vor simți și mai fericiți dacă păstorii lor de acasă i-ar vizita și încuraja cu prezența lor.